

LÄKEMEDEL

REKOMMENDATIONER 2021–2022

Rekommenderade läkemedel för rutinsjukvård

LÄKEMEDEL REKOMMENDATIONER 2021–2022

Rekommenderade läkemedel för rutinsjukvård
inom Region Gävleborg - *kortversion*

Läkemedelskommitténs hemsida regiongavleborg.se/lmk

Utgiven av Läkemedelskommittén Region Gävleborg ©

Arbetet med att ta fram underlaget för rekommendationslistan har utförts av läkemedelskommitténs terapigrupper. Grupperna har en bred representation och består av personer med olika kompetenser samt en geografisk spridning i länet.

Faktagranskning

Björn Ericsson, ordförande läkemedelskommittén Region Gävleborg
Elin Isaksson, sekreterare läkemedelskommittén Region Gävleborg

Produktion

Kommunikationsenheten, Region Gävleborg

FÖRORD

Läkemedelskommittéer har funnits i länet sedan 1970-talet. En läns-gemensam kommitté (LK) bildades 1997 i enlighet med lagen om läkemedelskommittéer. Ordförande tillsätts av Hälso- och sjukvårds-nämnden och övriga ledamöter av hälso- och sjukvårdsdirektören. Arbetet skall vara inriktat på att följa utvecklingen inom läkemedels-området och att arbeta för en rationell, säker och kostnadseffektiv läkemedelsanvändning. "Läkemedel 2021-2022" är en gemensam rekommendationslista för rutinsjukvården i Region Gävleborg. Rekommendationerna avser såväl sluten- som öppen vård och base-ras i första hand på värderingar av läkemedlens medicinska ändamål-senlighet. Arbetet med urval och skriftliga kommentarer har utförts av LK:s terapigrupper som har en bred representation i länet. En jävsredovisning har efterfrågats från samtliga medlemmar i LK samt terapigrupperna inför arbetet.

Urvalsprinciper

Medicinsk och farmaceutisk ändamålsenlighet är grundläggande för rekommendationerna. Då skillnaden mellan olika preparat ansetts vara liten har behandlingskostnad, miljöaspekter och i viss mån tera-pitradition varit vägledande för urvalet. Regler om generiskt utbyte på apotek, enligt av Läkemedelsverket fastställd utbyteslista, gör att LK valt att inte rekommendera specifika preparat inom utbytes-grupperna. LK rekommenderar därför endast substans inom dessa grupper.

App och webbversion

Vi rekommenderar i första hand att använda den fullständiga versio-nen av rekommendationerna, som finns i appen Läkemedel Gävle-borg samt som webbversion på hemsidan regiongavleborg.se/lmk och uppdateras regelbundet.

Gävle i januari 2021
Björn Ericsson, ordförande

TECKENFÖRKLARINGAR

- 1** ..... 1:a handsval
- 2** ..... 2:a handsval
- 3** ..... 3:e handsval
- ..... Riskläkemedel för äldre
- EF** ..... Läkemedel utan förmån
- (F)** ..... Läkemedel med begränsad förmån

EN AKTUELL LÄKEMEDELSLISTA - ETT SÄTT ATT ÖKA PATIENTSÄKERHETEN

Läkemedelsbiverkningar är fortfarande en av de främsta orsakerna till akuta inskrivningar av äldre på sjukhus. En uppdaterad läkemedelslista är ett sätt att minska risken för detta.

Enkla åtgärder för en aktuell läkemedelslista:

Inför planerat besök

- *Skicka ut en tom läkemedelslista tillsammans med kallelsen*

Under besöket

- *Gör en enkel läkemedelsgenomgång, skriv ut och ge patienten aktuell lista*

Vid läkemedelsrelaterade problem

- *Gör vad du kan för att lösa problemet använd t.ex. beslutsstöd i datajournal eller i Pascal.*

INNEHÅLL

Förord	3
ATC*	
A Matsmältningsorgan och ämnesomsättning	6
Typ 2 diabetes behandlingsalgoritm	8
A Munsjukdomar och tandvård	10
B Blod- och blodbildande organ	12
C Hjärta och kretslopp	13
D Hud	16
G Gynekologi och urologi	21
H Hormoner	25
J Infektioner	25
Frisk utan antibiotika	26
M Rörelseapparaten	27
N Nervsystemet	28
P Parasitsjukdomar	34
R Andningsorganen Astma/KOL	34
S Ögon och Öron	36
Äldre och läkemedel	38
Läkemedel - ordination vid livets slut	40
Hälsorekommendationer	41
Läkemedel och miljö	42
Licensförskrivning	43
Biverkningsrapportering	43
Läkemedelskommittén	44
Kommitténs sekretariat	45
Apotek i Gävleborgs län och norra Uppland	46
Läkemedelskommitténs förskrivningsmål 2021	48

*ATC är ett internationellt klassificeringssystem för läkemedel.

MAG- OCH TARMSJUKDOMAR

Gastroesofagal reflux

omeprazol

Ulcus

Trippelbehandling:

esomeprazol + amoxicillin + klaritromycin **1**

metronidazol *Flagyl* vid pc-allergi istället för amoxicillin **2**

IBS - Irritable bowel syndrome

Smärta vid IBS

iberogast *Iberogast^{EF}* **1**

Förstoppning

Bulkmedel

karayagummi *Inolaxol* **1**

Försiktighet till äldre. Ej till opioidbehandlade patienter.

Osmotiskt verkande medel

laktulos **2**

makrogol **2**

makrogol + elektrolyter **2**

Övriga läkemedel

natriumpikosulfat *Cilaxoral* orala droppar

natriumcitrat + natriumlaurylsulfoacetat
Microlax klyksma

sorbitol + dokusatnatrium
Klyx klyksma

Diarré

loperamid

Illamående

meklozin *Postafen*

metoklopramid

Gaser

I första hand icke-farmakologisk behandling

simetikon **2**

Hemorroider, fissurer och erosioner

lidokain + hydrokortison

Xyloproct^{EF}

cinkokain + prednisolonkaproat

Scheriproct^{EF}

glycerylnitrat *Rectogesic* vid analfissur

Inflammation i tarmen

mesalazin supp, rektalsusp **1**

prednisolon *Prednisolon Unimedica^{EF}* rektallösning **2**

budesonid *Budenofalk* rektalskum **2**

prednisolon *Prednisolon APL 10mg* supp **2**

TYP 2-DIABETES – BEHANDLINGSGALGORITM

Diareg 2021

ÖVRIGA <i>Behandling individualiseras</i>	FETMA	MANIFEST KARDIOVASKULÄR SJKDOM
RÖKSTOPP & LEVNADSVANOR		
METFORMIN	METFORMIN	METFORMIN
<p>DPP-4-hämmare <i>Behov måttlig effekt, viktneutralitet, ej hypoglykemi</i></p> <p>GLP-1-RA <i>Behov uttalad effekt, viktredgång, ej hypoglykemi</i></p> <p>Insulin NPH <i>Behov upptreringsbar effekt. Risk hypoglykemi, viktuppgång</i></p> <p>Meglitinid (Repaglinid) <i>Kan ges vid låg risk för hypoglykemi. Viktuppgång</i></p> <p>SGLT-2-hämmare <i>Behov måttlig effekt, viktredgång, ej hypoglykemi</i></p> <p>SU (Glimepirid, glipizid) <i>Kan ges vid låg risk för hypoglykemi. Viktuppgång</i></p> <p>Tiazolidindioner (Pioglitazon) <i>Vid uttalad insulinresistens</i></p>	<p>GLP-1-RA Dulaglutid (Trulicity) Liraglutid (Victoza) Semaglutid (Ozempic) <i>HbA1c-sänkning 10-15 mmol/mol</i> <i>Viktredgång 3-4 kg</i> <i>Låg hypoglykemisk Gastrointestinala bieffekter</i></p> <p>SGLT-2-hämmare Dapagliflozin (Forxiga) Empagliflozin (Jardiance) <i>HbA1c-sänkning 7-10 mmol/mol</i> <i>Viktredgång 2-3 kg</i> <i>Låg hypoglykemisk Risk för urogenital infektion, ketoacidosis</i></p>	<p>SGLT-2-hämmare Dapagliflozin (Forxiga) Empagliflozin (Jardiance) <i>HbA1c-sänkning 7-10 mmol/mol</i> <i>Viktredgång 2-3 kg</i> <i>Låg hypoglykemisk Risk för urogenital infektion, ketoacidosis</i></p> <p>GLP-1-RA Dulaglutid (Trulicity) Liraglutid (Victoza) Semaglutid (Ozempic) <i>HbA1c-sänkning 10-15 mmol/mol</i> <i>Viktredgång 3-4 kg</i> <i>Låg hypoglykemisk Gastrointestinala bieffekter</i></p>

HJÄRTSVIKT	NEDSATT NJURFUNKTION (eGFR < 30 ml/min)*	MEST SJUKA ÄLDRE
RÖKSTOPP & LEVNADSVANOR		
METFORMIN	DPP-4-hämmare Linagliptin (Trajenta) <i>HbA1c-sänkning 6-8 mmol/mol</i> <i>Viktneutralt</i> <i>Låg hypoglykemisk</i>	DPP-4-hämmare Linagliptin (Trajenta) <i>HbA1c-sänkning 6-8 mmol/mol</i> <i>Viktneutralt</i> <i>Låg hypoglykemisk</i>
SGLT-2-hämmare Dapagliflozin (Forxiga) Empagliflozin (Jardiance) <i>HbA1c-sänkning 7-10 mmol/mol</i> <i>Viktredgång 2-3 kg</i> <i>Låg hypoglykemisk Risk för urogenital infektion, ketoacidosis</i>	Metaglinid Repaglinid (Repaglinid) <i>lakttag försiktighet, starta med låg dos (0,5 mg) till måltiderna (1-3 ggr/dag) och vid behov trappa upp dosen försiktigt.</i> <i>Risk för hypoglykemi och viktuppgång.</i>	Insulin Insulin human (Insuman Basal) <i>Risk för hypoglykemi och viktuppgång</i>
INSULIN		
Basinsulin	Insuman Basal	
Snabbverkande insulin	Insulin aspart Sanofi** (biosimilar till NovoRapid)	

* Läkemedelsverkets behandlingsrekommendation 4:2017, tabell VII.
** Alla snabbverkande insuliner är likvärdiga och av kostnadsskäl väljs det billigaste alternativet vid nyinsättning och receptförnyelse.

Antibiotikaprofylax engångsdos 60 min före ingrepp

amoxicillin		1
klindamycin	vid pc-allergi typ 1	2

Infektioner i munhålan och nekrotiserande ulcerös gingivit

fenoximetylpencillin (pcV)		1
metronidazol	Flagyl som tillägg	2
klindamycin	vid pc-allergi typ 1	2

Virusinfektioner (herpes simplex) – lokal behandling

aciclovir	Anti ^{EF} , Zovirax ^{EF}	kräm
penciklovir	Vectavir, Vectatone ^{EF}	kräm
lidokain-prilokain		kräm

Antibakteriell munsköljning

klorhexidin	Hexident ^{EF} , Corsodyl ^{EF}	
-------------	---	--

Stomatiter

bensydamin	Andolex	
lidokain	Lidokainhydroklorid APL i Oral Cleaner	
triamcinolon	Triamcinolon APL	
klobetasol	Klobetasol APL	

Svampinfektioner

nystatin		
----------	--	--

Alveolit

oxitetracyklin + hydrokortison + polymyxin B	Terracortril med polymyxin B	suspension
--	------------------------------	------------

Lokalanestetika

prilokain + felypressin	Citanest Dental Octapressin ^{EF}	rekvisition
-------------------------	---	-------------

lidokain + adrenalin	Xylocain Dental Adrenalin ^{EF}	rekvisition
----------------------	---	-------------

mepivakain	Carbocain Dental ^{EF}	rekvisition
------------	--------------------------------	-------------

Muntorrhet

natriumfluorid	munhålelösning, tuggummi, sugtablett	
saliversättning	Saliversättningsmedel med natriumfluorid APL 0,02 %. Proxident fuktgel ^{EF} , Flux Dry Mouth Gel ^{EF}	

Karies och kariesprofilax

natriumfluorid	Top Dent fluor	dentalgel
	Duraphat	dentalsuspension ^{EF} , tandkräm
	Dentan, Fluorin	munsköljvätska

natriumfluorid + klorhexidin	NaF-Klorhexidin APL	dentalgel, tandkräm
	Flux Pro Klorhexidin ^{EF}	munsköljvätska (utan alkohol)

Blödning

tranexamsyra	Cyklokapron	brustablett
	Tranexamsyra APL	oral lösning

Sedering på tandvårdsklinik

midazolam	Midazolam APL	rekvisition, oral lösning	1
diazepam		rekvisition	⚠️ 1

forts. Seding på tandvårdsklinik

Antidot vid överdosering av midazolam

flumazenil^{EF} rekvisition

Anafylaxi vuxna på tandvårdsklinik

adrenalin autoinjektor

betametason tablett

desloratadin *Aerius, Caredin* munlösliga tablett

B

BLOD OCH BLODBILDANDE ORGAN

Venös tromboembolism (VTE)

apixaban *Eliquis* 1rivaroxaban *Xarelto* 2warfarin *Warfarin Orion*

Förstahandsval vid mycket hög kroppsvikt, samt vid antifosfolipidsyndrom

dalteparin *Fragmin*

Förstahandsval för gravida samt VTE vid malignitet

Hemostatika

tranexamsyra

fytomenadion *Konakion Novum*

Järnbristanemi

järnsulfat *Duroferon^{EF}* förmån endast för dosdisp 1järnisomaltosid *MonoFer^(F)* använd upphandlad 2
MonoFer på rekvisition

Makrocytär anemi

cyanokobalamin (vitamin B12) 1

folsyra (vitamin B9) 1

hydroxokobalamin (vitamin B12) injektion 2

HJÄRTA OCH
KRETSLOPP

C

Hypertoni

ACE-hämmare

enalapril 1

ramipril 1

ARB

kandesartan 1

losartan 1

Kalciumantagonister

amlodipin 1

Betablockerare

metoprolol (succinat)^(F) depottablett 2
ej Metoprolol 1A Farma Retard

Diuretika

klortalidon *Hygropax* 1

hydroklortiazid 1

spironolakton 2

Kombinationer

enalapril + hydroklortiazid 1

forts. Hypertoni*forts. Kombinationer*losartan + hydroklortiazid **1**kandesartan + hydroklortiazid **1***Tilläggsbehandling*doxazosin^(F) **3****Hjärtsvikt***ACE-hämmare*enalapril **1**ramipril **1***ARB – vid ACE-hämmarintolerans*kandesartan **1**valsartan **1***Betablockerare*bisoprolol **1**metoprolol (succinat) **1**
depottablett
ej Metoprolol 1A Farma Retardcarvedilol **2***Aldosteronantagonister – tilläggsbehandling*spironolakton **1**eplerenon **2***Diuretika – symtomatisk behandling*furosemid **1**hydroklortiazid **2**bendroflumetiazid **2****Ischemisk hjärtsjukdom**acetylsalicylsyra **1**klopidogrel **1**
vid ASA-överkänslighet*Statiner*atorvastatin **1**rosuvastatin^(F) **2***ACE-hämmare*

ramipril

*Betablockerare*metoprolol (succinat) **1**
depottablett
ej Metoprolol 1A Farma Retard**Angina pectoris***Anfallsakupering*glyceryltrinitrat **1**
spray alt buckaltablett*Profylax*isosorbidmononitrat **1**
långverkande nitratmetoprolol (succinat) **1**
depottablett
ej Metoprolol 1A Farma Retardbisoprolol **1**amlodipin **2**
vid intolerans mot betablockad**Förmaksflimmer/-fladder (FF)***Frekvensreglering*bisoprolol **1**metoprolol (succinat) **1**
depottablett
ej Metoprolol 1A Farma Retardverapamil **1**
Isoptin Retard
ej kombination med betablockad

forts. Förmaksflimmer/-fladder (FF)

digoxin	tillägg vid otillräcklig effekt	2
---------	---------------------------------	---

Emboliprofylax

rivaroxaban	Xarelto ^(F)	1
-------------	------------------------	---

apixaban	Eliquis	1
----------	---------	---

dabigatran	Pradaxa	1
------------	---------	---

edoxaban	Lixiana	1
----------	---------	---

warfarin		2
----------	--	---

Stroke – sekundärprofylax**Trombocythämning vid icke-embolisk ischemisk stroke/TIA**

acetylsalicylsyra	75 mg x 1	
-------------------	-----------	--

klopidogrel	75 mg x 1	
-------------	-----------	--

Antikoagulantia vid embolisk ischemisk stroke/TIA

Se avsnitt Förmaksflimmer/-fladder (FF)

Hyperkolesterolemi

atorvastatin		1
--------------	--	---

rosuvastatin ^(F)		2
-----------------------------	--	---

D HUD**Akne****Komedoakne**

adapalen	Differin*	1
----------	-----------	---

*Ska ej användas under graviditet eller hos kvinnor som planerar att bli gravida.

Mild papulopustulös akne

bensoylperoxid + adapalen	Epiduo*	1
---------------------------	---------	---

adapalen	Differin*	1
----------	-----------	---

bensoylperoxid	Basiron AC ^{EF}	1
----------------	--------------------------	---

azelinsyra	Skinoren, Finacea	2
------------	-------------------	---

*Ska ej användas under graviditet eller hos kvinnor som planerar att bli gravida.

Medelsvår papulopustulös akne

bensoylperoxid + adapalen	Epiduo*	1
---------------------------	---------	---

tretinoin + klindamycin	Acnatac ^{(F)*}	2
-------------------------	-------------------------	---

*Ska ej användas under graviditet eller hos kvinnor som planerar att bli gravida.

Svår papulopustulös akne

lymecyklin (tetracyklin)* 300 mg	kapsel	
----------------------------------	--------	--

*Tetracyklin ges ej under sista två timestrarna av graviditeten eller under amning p.g.a risk för påverkan på fostrets tandanlag och skelett.

Eksem**Mjukgörande/avfällande**

Mjukgörande utgör basbehandling vid eksem. Förskrivning med subvention av mjukgörande bör förbehållas patienter med kronisk hudsjukdom som kräver stor förbrukning.

Mjukgörande

karbamid	Canoderm	
glycerol	Miniderm	förstahandsval till barn

forts. Eksem

karbamid + natriumklorid

Fenuril, Karbasal

propylenglykol Propyless, Propyderm

Milda steroider (grupp 1)

hydrokortison Mildison Lipid, Ficortril salva 1 %,
Ficortril ögonsalva 0,5 %

Medelstarka steroider (grupp 2)

klobetason Emovat

Starka steroider (grupp 3)

mometason Oxivan*, Elocon*

flutikason Flutivate*

Extra starka steroider (grupp 4)

klobetasol Dermovat*

*Använd ej starkare steroid än grupp 1 i ansiktet och
inte starkare än grupp 2 i axiller, ljumskar, hudveck.

Topikala immunmodulatorer

Vid terapivikt, framförallt vid eksem i ansikte och hudveck

takrolimus Protopic 2

pimekrolimus Elidel 2

Flatlöss

disulfiram + bensylbensoat

Tenutex kutan emulsion

Hidradenitis suppurativa

azelinsyra Skinoren, Finacea profylax 1

klindamycin Dalacin, kutan emulsion som tillägg 2

lymecyklin (tetralysal)* 300 mg kapsel 3

triamcinolonacetomid

Kenacort-T lokal injektion

*Tetracyklin ges ej under sista två timestrarna av graviditeten eller
under amning p.g.a risk för påverkan på fostrets tandanlag och skelett.

Huvudlöss

Medicintekniska produkter innehållande dimetikon

Hedrin^{EF}, ParaniX^{EF}, Linicin^{EF}, Nyda^{EF}

Hyperhidros

aluminiumklorid Absolut Torr^{EF} medicinteknisk produkt 1

oxybutynin tablett 2

Impetigo

I första hand rengöring med tvål och vatten

fusidinsyra Fucidin kräm^{EF} 2

Pityriasis versicolor

ketokonazol schampo

propylenglykol Propylenglykol APL kutan lösning 50 % spray

Psoriasis Mjuggörande och steroider– se eksem

Steroider/avfällande

salicylsyra Salicylsyra i Decubal kräm APL 2–5 %.

betametason + kalcipotriol

Daivobet/Dovobet salva, gel 2
Enstilar skumEnstilar skum kan vara ett alternativ till Daivobet/Dovobet, då salvan
kan upplevas för fet.

betametason + salicylsyra

Diprosalic kutan lösning

forts. Psoriasis Mjuggörande och steroider– se eksem

För hörselgången

hydrokortison + oxitetracyklin + polymyxin B

*Terracortril polymyxin B*betametason *Diprotit lösning 0,05 %***Rosacea**azelinsyra *Finacea* gel **1**metronidazol *Rozex* gel, kräm **2**ivermektin *Soolantra^F* kräm **2**svavel *Svavel i Essex kräm 3-5 % APL* kräm **2**lymecyklin (tetracyklin)* 300 mg kapsel **3**brimonidin *Mirvaso***Tetracyklin ges ej under sista två timestrarna av graviditeten eller under amning p.g.a risk för påverkan på fostrets tandanlag och skelett.***Seborroisk dermatit**

hydrokortison + mikonazol

ekonazol + triamcinolonacetomid

Pevisone

kräm

ketokonazol schampo

propylenglykol *Propyless*mometason *Ovixan*, Elocon**flutikason *Flutivate****Använd ej starkare steroid än grupp 1 i ansiktet och inte starkare än grupp 2 i axiller, ljumskar, hudveck.***Skabb**

bensylbensoat + disulfiram

Tenutex^{EF}

Använd ej vid gummiallergi

Svampinfektionekonazol *Pevaryl* kräm, puder

terbinafin kräm, tablett

hydrokortison + mikonazol kräm

ekonazol + triamcinolonacetomid

Pevisone

kräm

flukonazol kapsel

amorolfin nagellack

Tumörer**Aktinisk keratos**imikvimod *Zyclara, Aldara* **1**fluorouracil + salicylsyra **2***Actikerall***Basaliom**Imikvimod *Aldara* Gäller Basaliom Glas typ 1B**Urtikaria**cetirizin **1**loratadin **1**desloratadin **1**klemastin *Tavegyl* **2**GYNEKOLOGI
OCH UROLOGI**GYNEKOLOGI****Antikonception**levonorgestrel 150 µg + etinylestradiol 30 µg tablett **1**levonorgestrel *Kyleena, Levosert, Mirena* intrauterint inlägg **1**drospirenol + etinylestradiol tablett **2**etonogestrel + etinylestradiol vaginalring **2**desogestrel tablett **2**etonogestrel *Nexplanon* implantat

Dysmenorré

paracetamol

naproxen

ibuprofen

Menorragi

tranexamsyra

levonorgestrel *Mirena, Levosert* intrauterint inlägg

PMDS (premenstruell dysforisk störning)

escitalopram för ytterligare preparat se appen

Illamående under graviditet

meklozin *Postafen*

prometazin + koffein + efedrin
Lergigan Comp^{EF}

Candida

ekonazol *Pevaryl, Pevaryl Depot^{EF}* kräm, vagitorium

klotrimazol *Canesten* kräm, vaginaltablett/kapsel^{EF}

flukonazol ej till gravida

Lichen sclerosus et atrophicus

klobetasol *Dermovat*

Vaginos

metronidazol *Zidoval* vaginalgel **1**

klindamycin *Dalacin* vagitorium **2**
Förstahandsval vid graviditet

dekvalinium *Donaxyl* vaginaltablett **2**

metronidazol tablett **2**

Herpes

valaciklovir

Kondylom

podofyllotoxin *Wartec*

imikvimod *Aldara*

Hormonell behandling i klimakteriet

Östrogen och gestagen ska kombineras, vid kvarvarande livmoder

Kontinuerlig behandling

estradiol *Estradot (plåster), Femanest (tablett)* **1**

kombineras med levonorgestrel intrauterint inlägg **1**

noretisteron 1 mg + estradiol 0,5mg fast kombination **2**

medroxiprogesteron + estradiol
Indivina fast kombination **2**

Sekventiell behandling

noretisteron + estradiol
Novofem, Femasekvens fast kombination **1**

estradiol *Estradot (plåster) eller Femanest (tablett)* **2**

kombineras med medroxiprogesteron
Provera **2**

Östrogener för lokal behandling mot slidtorrhet. Kräver inget gestagentillägg

estriol *Ovesterin*

estradiol *Vagifem^{EF}(vaginaltablett), Oestring (vaginalring)*

Medel för blödningskontroll i klimakteriet

medroxiprogesteron *Provera* i lågdos

UROLOGI

Uretärstensanfall

NSAID

ketorolak *Toradol^{EF}* injektion

naproxen

diklofenak supp

Vid kontraindikation eller otillräcklig effekt av NSAID

hydromorfon-atropin (APL) injektion ketobemidon^{EF} supp

Tilläggsbehandling

paracetamol

alfuzosin

Benign prostatahyperplasi (BPH)

alfuzosin finasterid

Erekttil dysfunktion

sildenafil^{EF} tadalafil^{EF} vardenafil^{EF} avanafil^{EF} alprostadil

Överaktiv blåsa

I första hand icke-farmakologisk behandling

tolterodin mirabegron *Betmiga^(F)* *Kontraindicerat hos patienter med svår okontrollerad hypertonik.
Rekommenderas inte till de mest sjuka äldre.*

Tyreoideahormoner

levotyroxin *Levaxin*

Kortikosteroider

prednisolon betametason

Ladda ner appen **Strama Gävleborg** via
AppStore eller Google Play!

Där hittar du råd och fakta om antibiotikabehandling

Se även häftet **Behandlingsriktlinjer
för vanliga infektioner i öppenvård**,
som finns på folkhälsomyndigheten.se
(använd sökrutan)

regiongavleborg.se/strama

Frisk utan antibiotika

Hjälp till att minska utvecklingen av resistenta bakterier

Diagnos	Effekt av antibiotika
Halsinfektion orsakad av virus Förkylning Luftrörskatarr Vanlig hosta	Ingen effekt
Lindrig halsfluss med streptokocker Öroninflammation 1-12 år Bihåleinflammation	Tveksam eller liten effekt
Halsfluss med streptokocker Blåskatarr	Symtomlindrande
Borreliainfektion (hudutslag) Klamydia och gonorré Öroninflammation 0-1 år Vissa sårinfektioner	Minskad risk för komplikationer
Svår njurbäckeninflammation Allvarlig lunginflammation Hjärnhinneinflammation Blodförgiftning Utbredd rosfeber	Livräddande eller stor effekt

ARTROS/REUMATOID ARTRIT/GIKT

Artros

I första hand icke-farmakologisk behandling. Fysisk aktivitet, se FYSS artros

paracetamol **2**

naproxen, ibuprofen, ketoprofen **2**

Reumatoid artrit

metylprednisolon *Depo-Medrol*

Depo-Medrol cum lidokain

triamcinolon hexacetonide

Lederspan

Gikt

Akut

naproxen, ibuprofen, ketoprofen **1**

prednisolon **1**

kolkicin **1**

Förebyggande

allopurinol **1**

febuxostat *Adenuric^(F)* alternativ till allopurinol **2**

probenecid *Probecid* alternativ eller tilläggsbehandling till allopurinol **2**

OSTEOPOROS

alendronsyra + kalcium + vitamin D3

Tridepos **1**

forts. OSTEOPOROS

alendronsyra	veckotablett	1
risedronsyra	veckotablett	1
zoledronsyra	på rekvisition	1
denosumab	<i>Prolia</i> för hantering se vårdprogram	2
kalcium + vitamin D3 500 mg/ 800 IE	bör alltid ingå om ej kontraindicerat	

N

NERVSYSTEMET

SMÄRTA

Nociceptiv smärta

Följ smärtrappan:

Steg 1: Icke-farmakologisk behandling

Steg 2: Analgetika och antipyretika

paracetamol		1
naproxen	som tillägg eller monoterapi	2
ibuprofen	som tillägg eller monoterapi	2

Undvik NSAID:

- till patienter äldre än 75 år
  - till patienter som samtidigt använder SSRI, kortison och/eller ASA.
  - till patienter med tidigare ulcus eller gastrointestinal blödning
- Om NSAID till dessa patienter ändå bedöms nödvändig bör protonpumpshämmare ges som profylax.

Undvik:

-diklofenak på grund av miljöskäl

Vid all förskrivning av opioider beakta beroenderisk, se rutin "Förskrivning av beroendeframkallande läkemedel-Region Gävleborg"

Undvik: Samtidig förskrivning av opioider och bensodiazepiner.

Steg 3: Svaga opioider

kodein + paracetamol		 1
buprenorfin		2
tramadol		 3

Steg 4: Starka opioider

morfin		1
oxikodon		2

Tänk på att: Obstipationsprofylax alltid ska ges vid opioidbehandling. Evidens för effekt av förskrivning av opioider vid långvarig smärta saknas.

Neuropatisk smärta

Följ smärtrappan:

Steg 1: Icke-farmakologisk behandling, t.ex. TENS (transkutan elektrisk nervstimulering).

Steg 2: Farmakologisk behandling

amitriptylin		 1
gabapentin		2
pregabalin		3

Nociplastisk smärta – innefattar fibromyalgi och IBS

duloxetin		
venlafaxin		
gabapentin		
pregabalin		

Undvik: att kombinera opioider med gabapentin och/eller pregabalin.

NEUROLOGI

Migrän

paracetamol		1
acetylsalicylsyra	med eller utan koffein	1
ibuprofen		1
naproxen		1
sumatriptan		2

Tillägg vid samtidigt illamående

metoklopramid		1
---------------	--	---

Profylaktisk behandling

metoprolol		1
amitriptylin		1
candesartan		2

Trigeminusneuralgi

karbamazepin*	Tegretol, Tegretol Retard	1
gabapentin		2
lamotrigin		2
oxkarbazepin		2
pregabalin		2

*OBS! Ökad risk för Steven-Johnsons syndrom för individer med sydostasiatiskt ursprung. Välj annat preparat eller kontakta neurolog.

Epilepsi

Diagnos och behandlingsstart bör skötas av neurolog.

Fokala anfall med eller utan generalisering

karbamazepin	Tegretol Retard	
--------------	-----------------	--

lamotrigin	
------------	--

levetiracetam	
---------------	--

Generaliserade anfall

valproinsyra*	Ergenyl Retard
---------------	----------------

lamotrigin	
------------	--

levetiracetam	
---------------	--

*bör undvikas till kvinnor i fertil ålder.

Anfallsbrytande behandling vid epilepsi

diazepam	Diazepam Desitin, Stesolid	rektallösning
----------	----------------------------	---

midazolam	Buccolam
-----------	----------

Parkinsons sjukdom

levodopa + benserazid		1
-----------------------	--	---

levodopa + karbidopa		1
----------------------	--	---

pramipexol	förstahandsval till yngre patienter	2
------------	-------------------------------------	---

selegilin	förstahandsval till yngre patienter	2
-----------	-------------------------------------	---

rasagilin ^(F)	förstahandsval till yngre patienter	2
--------------------------	-------------------------------------	---

Restless legs (RLS)

pramipexol		1
------------	--	---

gabapentin		1
------------	--	---

ropinirol		2
-----------	--	---

levodopa + benserazid		3
-----------------------	--	---

PSYKIATRI

Depression

sertralin		1
-----------	--	---

forts. Depression

escitalopram		1
fluoxetin	lämplig vid dålig följsamhet	1
venlafaxin	depottablett	2
mirtazapin		2

Ångesttillstånd*Paniksyndrom och agorafobi*

sertralin		1
escitalopram		1
venlafaxin	depottablett	2

Social fobi*I första hand icke-farmakologisk behandling (KBT)*

sertralin		2
escitalopram		2
venlafaxin	depottablett	2

Tvångssyndrom*I första hand icke-farmakologisk behandling (KBT)*

klomipramin		 2
sertralin		3
escitalopram		3

Generaliserat ångestsyndrom

escitalopram		
venlafaxin	depottablett	

Psykos

risperidon		
olanzapin		

aripiprazol**Sömnstörningar***I första hand icke-farmakologisk behandling*

zopiklon			2
propiomazin	Propavan		2

Läkemedel för alkoholberoende*Alkoholsensibiliserande medel*

disulfiram	Antabus		
------------	---------	--	--

Medel för långtidsbehandling av alkoholberoende

naltrexon			
akamprosat			

Abstinensbehandling

oxazepam			
----------	--	--	--

Vitaminer

vitamin B-komplex	Beviplex forte		tablett
vitamin B-komplex	Neurobion ^{EF}		injektion
vitamin B1			licenspreparat

Läkemedel mot nikotinberoende

Sluta-röka-linjen: tfn 020-48 00 00 eller www.slutarokalinjen.se

Tobaksavvänjning i grupp och digital tobaksavvänjning remiss till Hälsoatorget.

Individuell tobaksavvänjning remiss till hälsocentral

nikotin			1
bupropion	Zyban		2
vareniklin	Champix ®		2

P PARASITSJUKDOMAR

Spolmask

mebendazol	<i>Vermox</i>	oral suspension, tablett
-------------------	---------------	--------------------------

Springmask

mebendazol	<i>Vermox</i>	oral suspension, tablett
-------------------	---------------	--------------------------

pyrvinium	<i>Vanquin</i>	tablett
------------------	----------------	---------

Till gravida rekommenderas behandling med pyrvin.

Receptfritt pyrvinium (*Vanquin*) har under lång tid varit restnoterat.

Patienter med springmask kan alltså istället behöva recept på mebendazol.

R ANDNINGSORGANEN ASTMA/KOL

För alla patienter som klarar av handhavandet rekommenderas pulverinhalator i första hand.

SABA		
salbutamol	<i>Buventol Easyhaler</i> <i>Ventoline Evohaler</i>	pulver spray 1

LABA		
formoterol	<i>Oxis Turbuhaler</i>	pulver
indakaterol	<i>Onbrez Breezhaler (KOL)</i>	pulver
olodaterol	<i>Striverdi Respimat (KOL)</i>	spray

R

LAMA (KOL)		
tiotropium	<i>Spiriva Respimat</i>	spray 1

umeklidinium	<i>Incruse Ellipta</i>	pulver 1
---------------------	------------------------	-----------------

ICS (astma)		
budesonid	<i>Giona Easyhaler</i>	pulver 1

ciklesonid	<i>Alvesco</i>	spray
-------------------	----------------	-------

LABA/LAMA (KOL)		
vilanterol + umeklidinium	<i>Anoro Ellipta</i>	pulver 1

olodaterol + tiotropium	<i>Spolto Respimat^(F)</i>	spray
--------------------------------	--------------------------------------	-------

ICS/LABA		
budesonid + formoterol	<i>Bufomix Easyhaler</i>	pulver 1

flutikasonfuroat + vilanterol	<i>Relvar Ellipta</i>	pulver
--------------------------------------	-----------------------	--------

beklometasondipropionat + formoterol	<i>Innovair</i>	spray
---	-----------------	-------

ICS/LABA/LAMA (KOL)		
flutikasonfuroat + vilanterol + umeklidinium	<i>Trelegy Ellipta</i>	pulver 1

beklometason + formoterol + glykopyrronium	<i>Trimbow</i>	spray
---	----------------	-------

LTRA (leukotrienreceptorantagonister)		
montelukast		

Andningsbehållare (Spacer)		
OptiChamber Diamond, Vortex		

Icke-farmakologisk behandling Rökstopp, se läkemedel mot nikotinberoende. Fysisk aktivitet, se FYSS astma/KOL.

ÖGON

Allergisk konjunktivit

natriumkromoglikat		ögondroppar
levokabastin	<i>Livostin</i>	ögondroppar

Bakteriell konjunktivit

fusidinsyra	<i>Fucithalmic</i>	
kloramfenikol	<i>Kloramfenikol</i>	

Keratitis

fusidinsyra	<i>Fucithalmic</i>	
-------------	--------------------	--

Torra ögon

Flertalet patienter med torra ögon kan hänvisas till egenvård. Recept på tårsubstitut bör förbehållas patienter med konstaterad ögonsjukdom.

povidon	<i>Oculac</i>	
hypromellos		
karbomer		
karmellos		
vaselin + paraffin	<i>Oculentum simplex APL alt. VitA-POS^{EF}</i> (medicinteknisk produkt)	

ÖRON- OCH NÄSSJUKDOMAR

Allergi

loratadin		
desloratadin	<i>Aerius oral lösning</i>	från 1 år
levokabastin	<i>Livostin</i>	

Lokala steroider

mometason			1
budesonid	<i>Desonix, Rhinocort Aqua</i>		1
azelastin + flutikason	<i>Dymista</i>		2

Persisterande + intermittent allergisk rinit

Antihistaminer

loratadin			
Lokala steroider			
mometason			1
azelastin + flutikason	<i>Dymista</i>		2

Persisterande icke-allergisk rinit

Lokal steroid			
mometason			1
Lokalt antikolinergikum vid hypersekretion			
ipratropiumbromid	<i>Atrovent Nasal</i>	ej till barn	

Näspolypos

mometason			1
flutikasonpropionat	<i>Flutide Nasal</i>	näsdroppar	2

Extern otit

hydrokortison + oxitetracyklin + polymyxin B	<i>Terracortril med polymyxin B</i>		
	Viktigt att rengöra hörselgången först		
fluocinolonacetonid	<i>Otazem</i>	endast eksematös extern otit	

RISKLÄKEMEDEL TILL ÄLDRE

Riskläräkemedel som i hög grad leder till biverkningar och bör undvikas om inte särskilda välgrundade skäl föreligger.

Nyttan av behandlingen ska vägas mot riskerna och läkemedelsbehandlingen ska fortlöpande utvärderas.

För kloka alternativ se "Läkemedelsbehandling av de mest sjuka och sköra äldre".

Bensodiazepiner med långverkande effekter

diazepam

Risker: dagtrötthet, kognitiva störningar, muskelsvaghet, balansstörningar, fall.

Läkemedlen bör ej nyinsättas. Risk för beroende och utsättningsymtom, ska trappas ut vid utsättning.

Läkemedel med betydande antikolinerga effekter

Vissa neuroleptika, flertalet läkemedel mot urininkontinens, tri- och tetracykliska antidepressiva, vissa antihistaminer och anxiolytika; alimemazin (Theralen), prometazin (Lergigan), hydroxizin (Atarax).

Risker: Kognitiv nedsättning, konfusion, urinretention, muntorrhet, obstipation.

Tramadol

Risker: Illamående, yrsel, trötthet, förvirring. Ökad risk för serotonergt syndrom i kombination med andra serotonerga läkemedel, till exempel SSRI. Risk för beroende och utsättningsymtom, ska trappas ut vid utsättning.

Propiomazin (Propavan)

Risker: Dagtrötthet, myrkrypningar, restless legs och extrapyramidala symtom såsom skakningar och ofrivilliga rörelser.

Kodein

Risker: Förstoppning, illamående, trötthet. Stora variationer i metabolism. För kombinationspreparatet kodein + paracetamol finns stor risk för dubbelanvändning och därmed överdosering av paracetamol. Risk för beroende och utsättningsymtom, ska trappas ut vid utsättning.

Glivenklamid

Risker: Hög risk för hypoglykemi, framför allt vid nedsatt njurfunktion.

MAXIMALA DYGNSDOSER

Högre doser än de angivna medför för äldre betydande risker för biverkningar som överstiger vinsten/nyttan med behandlingen.

Substans	Maximal dygnsdos
acetylsalicylsyra	75 mg
haloperidol (<i>Haldol</i>)	2 mg (när indikation finns)
risperidon	1,5 mg (när indikation finns)
oxazepam	30 mg
zopiklon	7,5 mg (5 mg oftast tillräckligt)
citalopram	20 mg
escitalopram	10 mg

Doseringsmall för läkemedel finns i Melior i Läkemedelsmodulen/ Ordinationsmallar/Palliation. I PMO dokument, utgående övriga dokument. Platina id: 09-81835

Smärta

Patienter som inte står på någon opioid:

Subkutan vid-behovs-dos: Morfin 10 mg/ml: 2,5-5 mg (0,25-0,5 ml)

Patienter som står på peroral opioid:

Subkutan vid-behovs-dos: 1/12 av totala perorala dygnsdosen.

Patienter som står på parenteral opioid:

Subkutan vid-behovs-dos: 1/6 av totala parenterala dygnsdosen.

Illamående

Haloperidol (Haldol) 5 mg/ml: 1-1,5 mg (0,2-0,3 ml) subkutan vid behov. Högst 5 mg per dygn.

Konfusion/hallucination

Haloperidol (Haldol) 5 mg/ml: 2,5-5 mg (0,5-1 ml) subkutan kan ges vid konfusion eller hallucination. Högst 5 mg per dygn.

Roslig andning

Glykopyrroniumbromid (Robinul) 200 mikrogram/ml: 60-200 mikrogram (0,3-1 ml) subkutan vid behov. Högst 3 gånger per dygn.

Oro/ängest

Midazolam 5 mg/ml: 2,5-5 mg (0,5-1 ml) subkutan vid behov. Kan trappas upp med 0,25 ml till högst 1 ml subkutan vid behov.

Andnöd

- I första hand: Morfin 10 mg/ml: 2,5-5 mg (0,25-0,5 ml) subkutan vid behov.
- Överväg tillägg av Midazolam 5 mg/ml: 2,5-5 mg (0,5-1 ml) subkutan vid behov.
- Furosemid (Furix) 10 mg/ml: 20-40 mg (2-4 ml) intravenöst kan ges vid hjärtsviktsorsakad andnöd. Kan också ges subkutan 20 mg (2 ml) vid behov.

För att kostnadseffektivt behandla och förebygga sjukdom ska hälso- och sjukvården följa Socialstyrelsens "Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor".

Riktlinjerna innebär att hälso- och sjukvården ska uppmärksamma personer med ohälsosamma levnadsvanor (tobaksbruk, riskbruk alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor) och erbjuda åtgärd/behandling. Rekommendationer gäller de patienter som redan har utvecklat ohälsosamma levnadsvanor och arbetet ska finnas med i vårdkedjans alla delar.

Enkla råd utgör en självklar del i bedömningsamtal för att kartlägga och uppmärksamma ohälsosamma levnadsvanor och bör ses som en grund för fortsatt rekommenderad åtgärd/behandling. Se också Hälsorek i appen. För mer info regiongavleborg.se/halsoframjande

Högst prioriterad åtgärdsnivå inom respektive levnadsvana:

- Tobaksbruk - Kvalificerat rådgivande samtal för personer som röker/snusar. Sluta-röka-linjen stöd via telefon 020-48 00 00, eller chatt slutarokalinjen.se
Hälsotorgen erbjuder tobaksavvänjning i grupp eller Tobakshjälpen - digital tobaksavvänjning med personlig återkoppling. Remiss eller kontakt Hälsotorget 1177.se/Gavleborg/halsotorget-gavleborg
Individuell tobaksavvänjning – remiss till Hälsocentral
- Ohälsosamma matvanor - Kvalificerat rådgivande samtal. Remiss till dietist.
- Otillräcklig fysisk aktivitet - Rådgivande samtal med eller utan tillägg av skriftlig ordination av fysisk aktivitet eller aktivitetsmätare. Se FYSS. Remiss till Hälsotorg.
- Riskbruk av alkohol - Rådgivande samtal. Remiss till Hälsotorg. Hänvisning till Alkohollinjen 020-84 44 48, alkohollinjen.se
alkoholhjalpen.se

För att minska spridningen av läkemedel i naturen är det viktigt att begränsa onödig användning av läkemedel och att läkemedelsavfallet tas om hand på rätt sätt.

Fysisk aktivitet på recept kan förskrivas för att behandla och förebygga sjukdom, som ersättning eller komplement till läkemedel.

För att motverka antibiotikaresistens är det viktigt att använda rätt antibiotika och endast när det verkligen gör nytta. Region Gävleborg har en tydlig ambition att minimera vår användning av miljöstörande läkemedel.

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att estradiol, etinylen-tradiol, diklofenak och ciprofloxacin är särskilt förorenande ämnen. Drivgaserna norfluran och apafuran som används i vissa inhalatorer är mycket potenta växthusgaser.

Vad kan du göra:

- Överväg alltid icke farmakologisk behandling
- Förskriv startförpackningar så slängs inte läkemedel i onödan om det visar sig att patienten inte kan fortsätta ta läkemedlet
- Genomför läkemedelsgenomgångar för att se till att patienten får rätt läkemedel – slentrianmässig förskrivning skadar både patient och miljö
- Verka för en minskad kassation av läkemedel genom att inte beställa mer än vad som förväntas förbrukas under läkemedlets hållbarhetstid
- Använd de gemensamma läkemedelsförråden
- Följ de interna rutinerna för avfallshantering
- Uppmuntra patienterna att återlämna överblivna läkemedel till apoteket, inom kommunal hälso- och sjukvård ansvarar sjuksköterska för kassation av narkotiska läkemedel
- Undvik substansen diklofenak

Mer om läkemedel och miljö

De flesta läkemedel är kemiskt stabila och ofta motståndskraftiga mot nedbrytning. Egenskaper som är positiva ur medicinsk synpunkt

för att läkemedlet ska verka i rätt del av kroppen men negativt ur miljösynpunkt då det bidrar till att läkemedel sprids i naturen med risk för påverkan på andra organismer.

Läkemedel utsöndras vanligen med urinen. Då de är svårnedbrytbara kan de passera kommunala reningsverk och rester av dem återfinnas i vattendrag och i grundvatten. Sådan förorening av vårt dricksvatten kan på sikt innebära en risk för folkhälsan.

LICENSFÖRSKRIVNING

Det finns möjlighet att behandla patienter i Sverige med läkemedel även om de inte är godkända och marknadsförs i vårt land. Licensförskrivning innebär att patienter, efter bedömning av Läkemedelsverket, kan få tillgång till läkemedel som är godkända utomlands.

Ansökan om licens görs elektroniskt genom systemet KLAS (Kommunikationslösning för licensansökningar) som nås via Läkemedelsverkets hemsida (www.lv.se/licens), där också mer information finns om licensförskrivning.

BIVERKNINGSRAPPORTERING

Rapportering av biverkningar från sjukvården är en av hörnstenarna i arbetet för att öka kunskapen om säkerhet i läkemedelsbehandling. Det är av sådan stor betydelse att sjukvården har en lagstadgad skyldighet att rapportera misstänkta biverkningar. Alla läkare, tandläkare, sjuksköterskor och farmaceuter kan rapportera biverkningar.

Rapporter om läkemedelsbiverkningar skickas i första hand via elektronisk blankett på Läkemedelsverkets hemsida (www.lv.se/rapportera). Det går också bra att använda pappersblankett (Biverkningsblankett från sjukvården).

Björn Ericsson	<i>Ordförande</i>	Specialist allmänmedicin, Sätra Din hälsocentral, Gävle
Cecilia Eklund	<i>Vice ordförande</i>	Överläkare, infektion, Specialmedicin, Gävle
Elin Isaksson	<i>Sekreterare</i>	Apotekare, Läke-medelsenheten, Gävle
Helena Gustafsson		Överläkare, Hematologen, Internmedicin, Gävle
Marianne Undvall		MAS, Söderhamns kommun.
Michael Rosenberg		Specialist allmänmedicin, Sandviken Norra Din hälsocentral
Johanna Carlsson		Apotekare, enhetschef Läke-medelsenheten, Gävle
Jessica Schnell		Specialist allmänmedicin, Premicare Varvet Hälsocentral, Hudiksvall
Karl Kappinen		Överläkare, BUS, Hudiksvall
Tobias Westin		Apotekare, Läke-medelsenheten, Gävle
Katarina Flyrén		Apotekare, Läke-medelsenheten, Hudiksvall
Britt Aspögren		MAS, Ockelbo kommun
Johan Borre Berg		Specialistläkare, Vuxenpsykiatri, Gävle

Postadress:

Läke-medelsenheten, Region Gävleborg,
Hälsa- och sjukvårdsgemensamma resurser
Gävle sjukhus, 801 88 Gävle

Internpost: Budstation -69-

E-post: lmk@regiongavleborg.se

Ordförande

Björn Ericsson

Sekreterare/informationsapotekare

Elin Isaksson

Läke-medelsenheten

lakemedelsenheten@regiongavleborg.se

Vid frågor till klinisk apotekare, till exempel angående läke-medels-
genomgångar kontakta apotekare på (026-1) 551 83.

LÄKEMEDELSKOMMITTENS FÖRSKRIVNINGSMÅL 2021

MEDICINSK KVALITET/PATIENTSÄKERHET

NARKOTIKAKLASSADE LÄKEMEDEL

Minskad förskrivning av ett urval av läkemedel med beroendeframkallande effekt.

Mål: < 900 DDD/1000 listningspoäng

Uthämtade recept förskrivet per hälsocentralsenhet.

ÄLDRE

Minskad förskrivning av läkemedel som bör undvikas till äldre enligt Socialstyrelsens definition till 75+.

Mål: < 40 DDD per 1000 individer och dag

Gäller för läkemedel med uttalad antikolinerg effekt, långverkande bensodiazepiner, tramadol, kodein, propiomazin och glibenklamid

EKONOMISKA MÅL

ASTMA/KOL

Ökad andel rekommenderade preparat av kombinationsinhalatorer med ICS/LABA.

Mål: Andel DDD minst 80%

DIABETES TYP 2

Öka andelen DDD medellångverkande insulin jämfört med långverkande i primärvård.

Mål: Andel DDD 80 % medellångverkande

PREGABALIN/LYRICA

Öka andelen generika vid förskrivning av pregabalin mot neuropatisk smärta

Mål: Andel DDD generika minst 90 %

SMÄRTSTILLANDE (OPIOIDER)

Mål: < 250 DDD/1000 listningspoäng

Uthämtade recept förskrivet per hälsocentralsenhet

SÖMN/LUGNANDE

Mål: < 650 DDD/1000 listningspoäng

Uthämtade recept förskrivet per hälsocentralsenhet

PREGABALIN

Minskad total förskrivning av pregabalin

Mål: < 40 DDD/listningspoäng

MILJÖMÅL

MILJÖPÅVERKANDE DRIVGASER

Minskad mängd inhalationspreparat med norfluran och apafluran som drivgas för patienter 5 år och äldre.

Mål: <50 DDD inhalationspreparat/1000 listningspoäng

FLUORKINOLONER

Minskad förskrivning av fluorkinolon

Mål: < 5 DDD per 1000 listningspoäng

Fullversion av rekommendationerna hittar du i appen **Rekommenderade Läkemedel Gävleborg**. Ladda ner appen via AppStore eller Google Play!

Där hittar du:

- Läkemedelsrekommendationer
- Rekommenderade läkemedel för barn
- Läkemedelsbehandling av de mest sjuka och sköra äldre
- Prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor.
- Samt även mycket annan läkemedelsinformation.

regiongavleborg.se/lakemedel
